

PASSEIG **pels ARBRES de** **PALAUTORDERA**

Santa Maria de Palautordera
Octubre 2011

Jordi Xena
Alcalde

Ramon Arabia i Auleda
Regidor de Promoció econòmica,
Turisme, Comerç i Ocupació

Introducció

Santa Maria de Palautordera, al peu del Montseny, gaudeix d'un ampli terme municipal eminentment boscós, on hi podem trobar boscos d'alzines, pins, bosc de ribera...

Situat a la solana del massís és un indret molt ric en varietat forestal.

En aquesta passejada volem fer-vos gaudir d'alguns dels arbres i indrets més significatius del nostre poble. L'itinerari és per zones properes al nucli, per altres indrets del terme municipal podem trobar-hi també arbres o arbredes de gran interès: Zona de Riu Sec, Font dels Enamorats o de Sant Josep (Itineraris 5 "Palau, Can Pagà, Pont Trencat, La Serra" i 9: "Palau, El Virgili, Palau"), bosc de ribera del Reguissol (itinerari 8, "Del Reguissol a la Tordera")...

Tot convidant-vos a conèixer els boscos amb la resta d'itineraris senyalitzats que hi ha.

Edita: Ajuntament de Santa Maria de Palautordera
Disseny e impressió: Previous Serveis Gràfics
Autor i fotografies: Enric Pujol

Itinerari

Sortida i arribada: Punt d'informació turístic. Tot i que sent un itinerari circular es pot sortir des de qualsevol punt: Arborètum, ermita del Remei, Parc de la Fontmartina...

Distància: 5.600m

Temps: 1 hora i 5 minuts, sense fer cap parada. És un itinerari que es pot fer durar tot un dia, observant els arbres i els paisatges, dinant a un dels parcs o en algun dels molts restaurants que es poden trobar prop de l'itinerari.

Desnivell: 35 metres, no és significatiu.

Paviment: gairebé tot pavimentat, excepte el tram de bosc de ribera.

Apte: a peu, en bicicleta excepte les escales de baixada a la Tordera (bosc de Ribera). Apte per a persones amb mobilitat reduïda excepte el tram de bosc de Ribera, que es pot salvar per la Carretera Nova de Sant Esteve (veure mapa).

Recorregut.

Sortim del Punt d'informació turístic direcció nord, per la part esquerra de la rotonda, pel Passeig de l'Estatut, deixant a banda el Parc del Quatre Hereus.

Aquí ja podem gaudir del primer tram de carretera amb **Plataners**, solament es conserven els del costat dret de la carretera, la resta son replantats.

*El **plataner** (*Platanus hybrida*) és un arbre caducifoli , corpulent i de capçada ampla que pot arribar fins als 40 metres. Té un tronc dret, cilíndric i una escorça prima i grisa verda que cau periòdicament en forma de plaques irregulars. Els seus fruits són petits, nombrosos i s'agrupen de dos en dos, tenen forma de pilotes (4 centímetres de diàmetre), i deixen anar les llavors en desfer-se. Floreixen a principis de la primavera. Les flors tenen un penducle llarg i no són gens vistoses. El plataner pot arribar a viure alguns segles.*

Es troba als carrers i a les places, ja que té una ombra excel·lent. Hi fan nius la garsa, el pardal, el verdum, el gafarró, la cadenera. En els plataners vells hi crien l'òliba, el xot i el mussol. La seva fusta s'aprofita per fer joguines i remos. Les fulles són grans i tenen tres o cinc lòbuls dentats. El pecíol és llarg i acabat en forma de pipa i d'ell surten tres nervis principals i d'aquests, altres de subprincipals.

Seguim el Passeig fins el C. Àngel Guimerà, que agafem a l'esquerra i el seguim fins creuar el C. Mas d'en Sala, allí trobem a mà esquerra la Torre Buxeda, al costat de la Masia Can Sala, mas que dóna nom a tot el barri.

Des de fora del pati de la Torre Buxeda (550m. 5min.) hi podem observar els immensos **Cedres** a la part lateral, el **Til·ler** a la part de davant queda tapat pel propi mur de la casa .

La Torre Buxeda va ser construïda a inicis del segle passat per uns joiers de Barcelona.

*El **cedre** (cedrus) és un gènere de plantes amb flors de la família de les pinàcies, adopten la forma d'arbres sempre verds, de fulles aciculars agrupades en fascicles i pinyes ovoides i dretes, que cauen amb la maduresa. Són arbres de capçada grossa i figura cònica en la joventut passant a la forma tabular quan són vells. Un bosc de cedres s'anomena cedreda.*

Continuem el carrer, lleugerament tombat cap a la dreta per anar a agafar a l'esquerra el camí del cementiri i ens hi arribarem, allí podem trobar uns impressionants **Xiprers**, (1.000m. 6 min.) típics en moltes necròpolis de la nostra cultura.

*El **Xiprer mediterrani (Cupressus sempervirens)** és un arbre originari de l'orient de la zona mediterrània des d'Iran fins a Líbia i actualment es fa en tota la zona mediterrània en llocs on les glaçades no superin els -10 °C.*

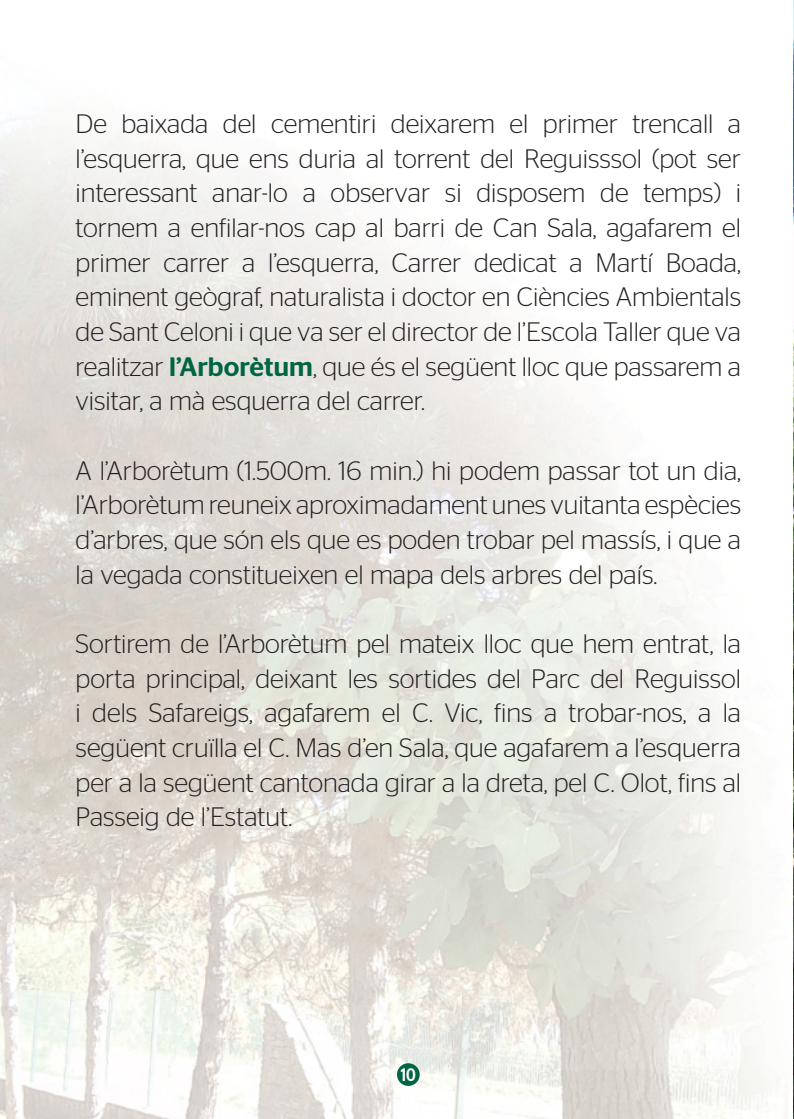
La forma columnar característica de les plantacions fetes per humans és en realitat una mutació. Poden arribar a fer 35 m d'alçada i tenir 100 anys d'edat. Les fulles són imbricades.

La floració és monoica amb flors masculines i femenines en el mateix arbre l'emissió de pol·len és al febrer-març. Els fruits en forma de gàbuls més o menys arrodonits fan uns 40 mm.

Els xiprers viuen en llocs que serien massa àrids per a determinats tipus de pins o per a les alzines.

Fusta per a ebenisteria o construcció, perfumada i molt resistent a la podridura

De baixada del cementiri deixarem el primer trencall a l'esquerra, que ens duria al torrent del Reguissol (pot ser interessant anar-lo a observar si disposem de temps) i tornem a enfilar-nos cap al barri de Can Sala, agafarem el primer carrer a l'esquerra, Carrer dedicat a Martí Boada, eminent geògraf, naturalista i doctor en Ciències Ambientals de Sant Celoni i que va ser el director de l'Escola Taller que va realitzar **l'Arborètum**, que és el següent lloc que passarem a visitar, a mà esquerra del carrer.

A l'Arborètum (1.500m. 16 min.) hi podem passar tot un dia, l'Arborètum reuneix aproximadament unes vuitanta espècies d'arbres, que són els que es poden trobar pel massís, i que a la vegada constitueixen el mapa dels arbres del país.

Sortirem de l'Arborètum pel mateix lloc que hem entrat, la porta principal, deixant les sortides del Parc del Reguissol i dels Safareigs, agafarem el C. Vic, fins a trobar-nos, a la següent cruïlla el C. Mas d'en Sala, que agafarem a l'esquerra per a la següent cantonada girar a la dreta, pel C. Olot, fins al Passeig de l'Estatut.

BV-5301
A ST. ESTEVE
AL MONTSENY

CAMÍ DE CAN BARCELÓ

C. CAPELLA DE
SANT SEBASTIÀ

C. POBLA
DE TORDA

C. TORRAS
I BAGES

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

C. DOMINGHES

C. PINTOR
FORTUNY

C. JOAN MIRÓ

Can Portell

Can Sala

AV. DELS BRUGUERS

C. ACÀCIES

C. ALZINES

C. DEL PI

C. DEL PI

AV. PARLAMENT DE CATALUNYA

BV-5301

A la mateixa cantonada del C. Olot amb el Passeig de l'Estatut hi trobem la Torre Deó, on hi podem admirar des del carrer la immensa capçada del **Til·ler** i uns **Cedres** altíssims, fixem-nos que el que hi ha a la part del davant de la casa està força malmès pels llamps.

Els **til·lers** (les tiliàcies). Són nadius de les regions temperades de l'hemisferi nord.

Són arbres de bon volum, aconseguint entre 20 i 40 m d'alçada, amb fustes rectes de fins a un metre de diàmetre. Són caducifolis, amb fulles cordiformes, amb la vora serrada, de fins a 20 cm d'ample, de color verd fosc en el feix i verd clar platejat en el revés, fortament aromàtiques. Les flors d'aquest arbre són molt aromàtiques, en forma de xicotets xanglots grocs amb una bràctea allargada. Aquestes són conegudes per les seves propietats curatives per a combatre refredats, o altres afeccions. També són utilitzades com a tranquil·litzants o somnífers preparant-se en forma d'una infusió o te anomenada til·la. Arriben a viure fins a 900 anys, creixent lentament.

Les fulles que cauen del til·ler, en descompondre's, proporcionen un humus d'alt contingut mineral i de nutrients, que resulta molt útil per a millorar terres escasses de minerals i altres nutrients.

Agafarem el Passeig de l'Estatut direcció al poble, passarem per sobre del Torrent del Reguissol i veurem el Parc del mateix nom, per davant de l'església de Santa Maria creuar la carretera i entrar a la Plaça Major (2.020 m. 23 min.)

Plaça que travessarem i al final agafarem el C. Major a l'esquerra, per l'illa de vianants, fins que s'acaba al Passeig del Remei, on trobarem un altre exponent dels **Plataners** que es plantaven a banda i banda de les carreteres per poder gaudir de l'ombra, aquest tram era la carretera que anava de Santa Maria de Palautordera a Sant Esteve de Palautordera.

Farem aquest agradable tram de passeig fins l'Ermita del Remei (2.970m. 34 min.), un bon tram de passeig en el que a la primavera, estiu i tardor es pot gaudir d'una ombra refrescant.

Un cop a l'ermita agafarem el carrer de l'ermita a mà dreta, travessant la carretera nova de Sant Esteve fins el carrer Europa, seguim els indicadors de l'itinerari del Reguissol a la Tordera. i seguirem recte, travessant un petit parc fins el Passeig dels Esports que agafarem a la dreta fins al final, al Passeig de les Escoles que farem a l'esquerra, passant per davant de la piscina municipal i el Club de Tennis, per arribar-nos al Parc de la Fontmartina (3.600m. 41 min).

En aquest Parc, a més de la Font, també hi podem observar plataners de grans alçades.

Al final del Parc, a mà esquerra, un xic amagada hi ha unes escales que baixen fins el Riu Tordera (65 graons), allí podem gaudir d'un **bosc de ribera replantat**, amb **Plataners**.

*Els **bosc de ribera** són boscos caducifolis que creixen a banda i banda dels cursos fluvials sobre sòls que, a partir d'una certa profunditat, acostumen a estar amarats d'aigua provinent del riu o torrent veí (aigua freàtica).*

A l'àrea mediterrània i submediterrània, són els més productius perquè rarament els falta l'aigua, el principal factor limitador del creixement de la vegetació en aquestes àrees. Si a aquest fet hi afegim la riquesa en nutrients minerals que acostuma a caracteritzar els sòls formats a partir de sediments portats per les aigües fluvials (al·luvions), no és d'estranyar que les alberedes, els boscos que corresponen a la major part de les ribes amb sòls profunds dels rius i rieres, puguin superar fàcilment els 20 metres d'alçada. La vegetació dels boscos de ribera està adaptada a les inundacions periòdiques que eventualment poden tombar o arrancar arbres i arbustos.

A Palautordera s'han plantat per aprofitament de fusta i trobem bàsicament plataners, tot i que hi creixen també acàcies, i arbres pròpiament de bosc de ribera com: freixes, vers, salzes...

Seguirem el curs del riu pel corriol, observem murs de pedra seca, d'inicis del segle XX per contenir les aigües; podem gaudir de la remor de l'aigua i del vent a les fulles altes dels Plataners fins que trobem un camí cimentat, que agafarem a mà dreta, deixant el vado que travessa la Tordera, i pujant fins a Can Balada, primer molí que produïa electricitat al poble. Pujarem fins a la rotonda, que creuarem per agafar el C. Indústria, on mig ofegat per les cases i l'asfalt encara hi podem trobar un gran **Lledoner** (4.600m. 53 min.). Seguirem fins agafar el C. Antoni Gaudí a la dreta, fins al final, on pel C. Nou, agafant a mà esquerra ens arribarem a la Ronda Sud, on girarem a la dreta per al cap de pocs minuts arribar-nos al Punt d'informació Turístic, d'on hem sortit (5.600m. 1 hora i 5 min.).

Lledoner: És un arbre caducifoli amb una capçada densa, arrodonida i molt ramificada, el seu tronc és dret i amb l'escorça llisa i de color gris, pot arribar a fer 25 m d'alçada. Les fulles, aspres al tacte i amb tres nervis molt marcats a l'anvers, són simples, alternes, pubescents, ovades o lanceolades, presentant una certa asimetria, amb el marge finament dentat, el pecíol llarg i la punta torçada i allargada. Les flors, hermafrodites o masculines, són petites, solitàries, molt pedunculades, de color verd-groguenc i apareixen entre abril i maig a les axil·les de les fulles. El fruit és una drupa comestible, el lledó, petit de la mida d'un pèsol, rodó i llis amb molt pinyol i poca polpa, verd

abans de madurar i fosc, gairebé negre, quan madura a la tardor.

A més de la utilització com a arbre ornamental, el lledoner s'ha utilitzat tradicionalment per fer eines agrícoles com forques, pales de ventar, mànecs, jous, etc. aprofitant la seva flexibilitat i duració; les seves branques han estat utilitzades com a alimentació per al bestiar, i també se n'obtenia llenya i carbó, per això es troba freqüentment a prop de les masies.

Té propietats medicinals com a astringent, lenitiu, antidiarreic i estomacal. Les arrels s'havien utilitzat per extreure un colorant groc per tenyir la seda.

Palau!

Camí del Montseny

Ajuntament de
**Santa Maria
de Palautordera**

**Diputació
Barcelona**

**Generalitat
de Catalunya**